

Perorvoslatok 1. – (jogorvoslat fogalma)

Jogorvoslat:

Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bek.:

„(7) **Mindenkinek** joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

Tehát: korlátozás nélkül gyakorolható **alkotmányos alanyi jog**.

Alanya: a jogszabályban megjelölt jogosult.

Tárgya: a jogsértőnek jelzett határozat.

Alapja: jogsérelem vagy érdeksérelem.

pl.: objektív alapon: alaki jogsértés, ha az eljáró bíróság összetétele szabálytalan volt.
szubjektív alapon: ha a fél jogsértőnek vagy érdeksértőnek tartja.

Célja: a jogsérelem orvoslása.

Eredm.: újabb határozat.

Hivatalból nem indulhat!

(1992-ig a törv. óvás hivatalbóli felülvizsgálat volt, nem jogorvoslat!)

Perorvoslatok 2. – (a perorvoslat fogalma, fogalmi elemei)

1. A perorvoslat fogalma:

Magyary:

„[a] félnek a kérelme, mellyel az államhoz fordul abból a célból, hogy a bíró sértő cselekvénye vagy mulasztása, vagy pedig a saját maga által létrejött perbeli állapot megszüntessék, s **olyan perbeli állapot létesíttessék**, amelynek létre kellett volna jönnie, ha a sértő cselekvény vagy mulasztás el nem követtetik vagy pedig amelyek ezek előtt fennállottak”. (1898)

2. A perorvoslat elemei:

- a) Alanya: fél – beavatkozó – ügyész – akire rendelkezést tartalmaz
- b) Alapja: az állított jogsértés („törvénysértő vagy megalapozatlan”)
- c) Tárgya: csak perben hozott határozat (nemperes eljárás: jogorvoslat!)
- d) Címzettje: a kérelmet elbíráló bíróság
(nem mindig azonos azzal, amelyikhez be kell nyújtani)
- e) Célja: Közvetlen cél: a fél jogsérelmének orvoslása,
Közvetett cél: a jogrend helyreállítása.
- f) Eredménye: az új határozat.
Bacsó Ferenc: lényegében ez lenne a perorvoslat, de a joggyakorlat „az elnevezést átvitte a felülbíráló határozatot kezdeményező kérelemre”.

Perorvoslatok 3. – (rendszerzése)

1. Jogerő és megtámadhatóság:
  - a) **rendes**
  - b) **rendkívüli**
2. Bírálati szint:
  - a) **fellebbviteli**
  - b) **nem fellebbviteli**
3. Döntési terjedelem
  - a) **átszármaztató hatályú**
    - **teljes hatállyal átszármaztató**
      - fellebbezés
    - **részleges hatállyal átszármaztató**
      - felülvizsgálat
  - b) **nem átszármaztató hatályú**
    - kijavítás, kiegészítés, kiigazítás
4. Hatály szerint
  - a) **önálló**
  - b) **járolékos**

Perorvoslatok 4. – (perorvoslati rendszerek)

1. Fogalom:

a) Perorvoslati rendszer

Általánosan: adott jogrendszeren belül az igénybe vehető perorvoslatok összessége.

Szűkebben: a fellebbviteli rendszer.

b) Fellebbviteli rendszer:

Jellegadó jegyek: lehetséges perorvoslatok száma,
egyfokú – kétfokú
felülbírálati jogkör terjedelme.
kasszáció – revízió – reformáció

2. Osztályozás:

a) Kasszációs

b) Jogi revíziós

c) Reformatórius

d) Vegyes

Perorvoslatok 5. – (a magyar perorvoslati rendszer változásai 1.)

1. **1868. évi LIV. tc.:** a polgári törvénykezési rendtartás tárgyában
  - **vegyes rendszer:** Kétfokú fellebbvitellel.
DE! [a másodfok elleni fellebbezés két egybehangzó ítéletnél pénzbírságot eredményezhetett 10-300 Ft-ig]
  - **probléma:** A fellebbezés és a semmisségi panasz nagyban átfedte egymást.
[a semmisség főleg a perakadályok felhozatalát jelenthette (bármely fokon), de belekeveredett anyagi jog is (érthetetlen, kereseten túlterjeszkedő ítélet)]
  - Összegezve:** **keverte** a francia kasszációs – jogi revíziós rendszert a német kasszációs – reformatórius rendszerrel.
Hosszadalmas, sokszor bizonytalan kimenetelű.
2. **1911. évi I. tc.** a polgári perrendtartásról
  - **Magyary:** a perorvoslati rendszer „a tökély igen magas fokán áll s az élet követelményeinek is nagy részben megfelel”
  - Elsőfok ellen fellebbezés (rendes perorvoslat, reformatórius II. fok).
  - Másodfok ellen felülvizsgálat (rendes perorvoslat, reformatórius szűkebb körben).

Perorvoslatok 6. – (a magyar perorvoslati rendszer változásai 2.)

3. **1952. évi III. tv.** a polgári perrendtartásról
  - Elsőfok ellen fellebbezés.
[kasszációs, majd jogi revíziós, végül vegyes rendszer]
  - Másodfok ellen törvényességi óvás 1992-ig.
[ez nem perorvoslat volt – hatósági diszkrecionális felülvizsgálat (bár a Pp. rendkívüli perorvoslatként jelezte)]
  - 1993-tól másodfok ellen felülvizsgálat – DE: kivételes rendkívüli perorvoslat
4. **2016. évi CXXX. tv.** a polgári perrendtartásról
  - elsőfok ellen **fellebbezés** (vegyes rendszer)
  - másodfok ellen **felülvizsgálat** (alanyi jog, de rendkívüli perorvoslat)
5. **2011. évi CLXI. tv.** A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról
  - elsőfok ellen fellebbezés (vegyes rendszer)
  - másodfok ellen felülvizsgálat (alanyi jog, de rendkívüli perorvoslat)
  - 2020.04.01-től a Kúria felülvizsgálati határozata ellen **jogegységi panasz** (alanyi jog, de rendkívüli perorvoslat)
6. **Alkotmányjogi panasz:** jogorvoslat alanyi jogon, DE: **NEM PERORVOSLAT!**

Fellebbezés 2. – (fellebbezésre jogosultak)

1. **Pp.:** a fél;
akire rendelkezést tartalmaz.
2. Továbbá: beavatkozó (feltételek szerint, kivéve az önálló beav.)
ügyész (a fellebbezés jelentheti a fellépését)
- házasság érvénytelenségének megállapítása iránti perben akkor is,
ha nem volt peres fél [C9.] – (Ezért kell neki megküldeni az ítéletet.)
3. Egy ostobaság: régi Pp. 228. § (2) bek.:
Lemondás a fellebbezésről a **tárgyalás berekesztése előtt!**
[közös nyilatkozatban, ha mindkettőnek volt jogi képviselője]
Nem lehetett visszavonni a lemondást.
Kivéve: abszolút hatályon kívül helyezési ok
4. Egy elvetélt próbálkozás: régi Pp. 235. §
„**ugró fellebbezés**”: Törvényszék ítélete ellen, közös indítványra, ha voltak jogi képviselők
Elbírálta a Kúria (2003-tól), határozata ellen kizárták a
felülvizsgálatot.
Mintája az RPP „közvetlen felülvizsgálat” intézménye („revisio per
saltum”) volt.

Fellebbezés 3. – (a fellebbezés tartalma)

1. **Alaki** követelmények: speciális írásbeli beadvány
2. **Tartalmi** követelmények:
  - a) támadott **ítélet száma**,
  - b) támadott **rendelkezése** vagy része,
  - c) **határozott kérelem**, hogy mennyiben változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül,
  - d) a **gyakorolni kért felülbírálati jogkört**, az alapul szolgáló **indokok kifejtésével**,
DE: a Pp-nek a felülbírálat formájára vonatkozó §-ára nem kell hivatkozni (eljárásjogit vagy anyagi jogit kér)
  - e) az anyagi vagy eljárási **jogszabálysértést, konkrét jogszabályhely** megjelölésével,
kivéve: ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés,
  - f) ha kér **tárgyalást**.

FONTOS gyakorlati szempontok a fellebbezés tartalmára:

- Ad e)
1. a határozatban sértett **jogszabályhely** konkrét megjelölése, [§ (..) bek.]
  2. a hivatkozott **jogszabálysértés** tartalmi leírása,
  3. a jogszabálysértés részletes **jogi indokolása**.
- a) Ha **több jogszabálysértést** felhoz, mindegyikre nézve kötelező az 1-3. alattiak előadása!
  - b) Ha **több ítéleti rendelkezést** támad, mindegyikre nézve kötelező az 1-3. alattiak előadása!

[K20.; C52.]

3. Lehetséges: 1. **hatályon kívül helyezés iránt**; [ha nem áll meg] 2. **változtassa meg**.
4. **Illeték: 8 %**

Fellebbezés 4. – (a bírósági teendők)

1. **Nincs osztott perszerkezet!**
2. **Elsőfokú bíróság teendői:**
  - a) visszautasít: elkésett
a fél nem fellebbezheti
  - b) hiánypótoltat: ha hiányos
  - c) visszautasít: ha nem pótolta a hiányt
  - d) felterjeszt: 8 nap
kivéve: ha igazol a tárgyalás elmulasztása miatt
(vizsgálati sorrend: igazolás – fellebbezés)
3. **Új tényállítás, bizonyítási indítvány:** alap az „újítási (novációs) tilalom!
„önhiba hiánya + kedvezőbb ítélet” (mint az 1952-es Pp-ben)
4. **Másodfokú bíróság teendői:**
  - a) Elnök:
    - Hiányt pótoltat
    - Visszautasít (ha már az elsőfoknak kellett volna)
    - Kézbesített (fellebbezést) + tájékoztat (ellenkérelem, csatlakozó fellebbezés, tárgyalás tartása)
    - Végrehajtás felfüggesztéséről határoz (ha volt előzetes vh.)
    - Részjogerőt végzéssel megállapíthatja (az elj. során bármikor)
  - b) Tanács:
    - Felfüggeszti az eljárást (ha elsőfokon folyik: kijavítási, kiegészítési, igazolási elj.)

Fellebbezés 5. – (felülbírálati jogkör 1.)

Felülbírálati jog(kör): 369. §

- a) **eljárásjogi** [az eljárás szabályszerűségének vizsgálata]
végzéseket is, kivéve: nem fellebbezhető, vagy külön fellebbezhető végzések.
- b) **anyagi jogi** [az ítélet anyagi jognak való megfelelőségének vizsgálata, mert a releváns tényállást az anyagi jog jelöli ki] [BDT2019. 4084.]
  - ba) **a tényállást módosíthatja, kiegészítheti, mert**
    - a bizonyítás eredménye okszerűtlen volt
    - az első- vagy másodfokon felhozott tényre bizonyítást folytatott
  - bb) **eltérő jogi következtetésre** juthat a megállapított tényekből
  - bc) **felülmérlegelheti a jogi minősítést** azonos tényállás mellett
  - bd) **tárgyalhat** és dönthet az elsőfok által nem tárgyalt kérdésben
  - be) **felülmérlegelhet**, ha az anyagi jog mérlegelést enged
pl.: kötbér mértéke, sérelemdíj mértéke
- c) **anyagi pervezetési: CSAK HA KÉRTE AZ ANYAGI JOGI FELÜLBÍRÁLATOT IS!**
  - ca) bizonyítás körében:
    - a felek tehetnek **perfelvételi nyilatkozatot és bizonyítási indítványt**
  - cb) jogértelmezés körében:
    - a felek tudomására hozza az **eltérő jogértelmezését**, amihez képest a felek tehetnek **perfelvételi nyilatkozatot és bizonyítási indítványt**

Fellebbezés 6. – (felülbírálati jogkör 2.)

MÁST NEM VIZSGÁLHAT a másodfok, mint a **kért felülbírálati jogkör**.

Kivéve: abszolút hatályon kívül helyezés vagy megszüntetés.

1. Hatályon kívül helyezés kérhető:

- a) ha az eljárást **meg kell szüntetni**
kivéve: ha a hiány pótolható vagy a fél az eljárást jóváhagyja
- b) ha **eljárás szabálysértés miatt** hatályon kívül **kell** helyezni a határozatot:
  - ba) összetétel
  - bb) kizárt bíró
  - bc) felülbírálatatlan az orvosolhatatlan formai hiba miatt.
- c) ha **eljárás szabálysértés miatt** hatályon kívül **lehet** helyezni a határozatot, mert az eljárás lényeges szabályának megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása másodfokon nem lehet vagy nem célszerű :
  - pl.: az elsőfok nem hallgatta meg az idézett, de meg nem jelent tanút, aki azonban már meghalt.

Fellebbezés 7. – (felülbírálati jogkör 3.)

2. **Korlátai** a felülbírálati jogkörnek:

- a) Amit a felek a fellebbezésben, fellebbezési ellenkérelemben, csatlakozó fellebbezésben **előadtak**.
- b) Nem hivatkozták, de **észleli**:
  - ba) **eljárási szabálysértést**, amit a felek tudomására hoz, de csak a fellebbező kérelmére veszi figyelembe
  - bb) **az anyagi pervezetés nem megfelelőségét**, de csak a fellebbező fél kérelmére veszi figyelembe és végzi el a saját anyagi pervezetését.

Kivétel: semmisség (hivatalból észleli és elvégzi a saját álláspontja szerint helyes anyagi pervezetést)
[C51.]

A szabály lényegében a másodfok „**hatályon kívül helyezési szabadságát**” korlátozza!!!

Fellebbezés 8. – (felülbírálati jogkör 4.)

Részjogerőre emelkedik az elsőfokú ítélet nem támadott része.

- a) **nem oldható fel** a fellebbezés megváltoztatásával
- b) **nem oldható fel** még keresetváltoztatással, ellenkérelem-változtatással sem. [C47.]

Keresetváltoztatás, ellenkérelem változtatás:

- a) „**meglepetés ítélet**” esetén,
- b) a másodfok észlel hivatalból figyelembe veendő **tényt**,
- c) a felektől és az elsőfokú bíróságtól **eltérő jogértelmezést** észlel.

Beszámítás a fellebbezésben vagy a másodfokú eljárás során:

- a) ellenfél **elismeri**,
- b) más perben hozott jogerős **ítéleten** alapul.

Fellebbezés 9. – (ellenkérelem)

Fellebbezési ellenkérelem:

„Ne fogadja el a fellebbezésben előadottakat és hagyja helyben az elsőfokú ítéletet”

Helytelen: „utasítsa el a fellebbezést”

a) Járulékos eljárási cselekmény: hatálytalanná válhat

b) Előterjesztése:

- fellebbező ellenfele
- 15 nap (+ 15 nap)

A határidő után előterjesztettet a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyja (hatálytalan elj. cs.), ezért az ítélet indokolásában sem foglalkozik vele (csak megemlíti), a perköltség elszámolásnál pedig az előterjesztésének díjával sem számol. [C19.]

- írásban a II. fokú bíróságnál
- megváltoztatható
- illetékmentes

Fellebbezés 10. – (csatlakozó fellebbezés, beszámítás)

Csatlakozó fellebbezés:

- fellebbező ellenfele
- „Kéri az ítélet megváltoztatását, a fellebbező terhére”
- illeték: 4 %

Beszámítási kifogás:

„elenyészteni a követelést”

Feltétele:

- ellenfél elismeri
- jogerős ítéleten alapul
(+ ítélet hatályúak: egyezség, bmh., fmh.)
- illetékmentes

Fellebbezés 11. – (végzés ellen)

Fellebbezhetőség: ítélet
végzés

1. ha a Pp. megengedi külön fellebbezéssel,
2. ha indokolási kötelezettséget ír elő:
az ítélet elleni fellebbezésben támadható
3. nem fellebbezhető.

Elsőfok módjára hozott végzés fellebbezhető:

1. Ha a másodfok az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi és az **eljárást megszünteti** olyan ok alapján, amelyet az elsőfokú bíróság még nem vizsgálhatott, mert az elsőfokú eljárásban nem merült fel. [K6.]
2. Ha az ítélet elleni fellebbezéssel indult másodfokú eljárásban a felek egyezséget kötnek, a **jóváhagyó vagy megtagadó végzés ellen.** [K49.]

Elintézés:

- a) maga tesz eleget
- b) kézbesíti az ellenfélnek
  - észrevétel (8 nap)
  - tárgyaláson kívül
  - esetleg meghallgatás

Illeték: 3 %

Fellebbezés 12. – (keresetlevelet visszautasító végzés ellen)

Csak a felperes fellebbezheti.

Két esetkör lehet:

1. **Az adatok rendelkezésre állnak:**

Végzést „**megváltoztatja és a keresetlevél visszautasítását mellőzi**”

[1/2019. PJE hat.; BDT 2018.3872.]

2. Az adatok hiányosak, a **keresetlevél további vizsgálata** szükséges:

A végzést „hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot **új eljárásra** utasítja.”

[1/2019. PJE hat.; K45.; ÍH 2019.25.]

Fellebbezés 13. – (elbírálása)

1. **Főszabály:** tárgyaláson kívül.
2. **Tárgyaláson, ha:**
  - a) fél kéri,
DE: pénzbírság, ha nem jelenik meg!
  - b) bíróság szerint **indokolt**,
  - c) **bizonyítást** kell lefolytatni.
3. **Mindig tárgyaláson kívül:** (mint az 1952-es Pp-ben)
  - a) végzés ellenit
  - b) kötelező hatályon kívül helyezés
  - c) indokolás ellenit
  - d) perköltség, illeték, állam által előlegezett költség
  - e) teljesítési határidő, részletfizetés, előzetes végrehajthatóság
4. **A tárgyalás:** kitűzése (4 hónap – 15 nap) – lefolyása
5. **Tárgyaláson kívüli elbírálás:**

Fellebbezővel közli: ellenkérelmet:	tehet észrevételt írásban
csatlakozó fellebbezést:	tehet ellenkérelmet írásban

Fellebbezés 14. – (másodfokú határozatok 1. – érdemről 1.)

Érdemben dönt: [alternatívái: (383. §)] **ítélettel:**

HA nincs szükség hatályon kívül helyezésre:

a) **helybenhagy**

- a döntés véglegessé válik

b) **megváltoztat**

ba) **egészben**

- a másodfok döntése lép az elsőfok helyébe

bb) **részben**

- az első- és másodfok döntése együtt tartalmazza a végleges döntést

3. „Reformatio in peius” tilalma:

Az ítélet nem változtatható meg a fellebbező fél hátrányára, ha az ellenfél azt a rendelkezést nem támadta.

Fellebbezés 15. – (másodfokú határozatok 2. – érdemről 2.)

Ítéletek fajtái:

- a) **Ítélet:** „végítélet” (RPp.)
- b) **Részítélet:** Az elsőfok részítéletét helybenhagyja vagy megváltoztatja,
A másodfok csak egyes kereseti kérelmekről dönt, a többire nézve hatályon kívül helyez vagy a tárgyalást elhalasztja.

Eshetőleges keresetknél:

- ba) Ha az elsődleges kereseti kérelmet az elsőfok megítélte, de a másodfok szerint az elsődleges kereset alaptalan:
  - Ha nincs hatályon kívül helyezési ok, a további kereseteket elbírálva, az ügy érdemében dönt.
- bb) Ha nincs tiszta tényállása:
  - Részítélettel megváltoztatja az elsőfokú ítéletet, amellyel az elsődleges keresetet elutasítja, a további keresetekre pedig elrendeli az elsőfokú eljárás folytatását.

[C24.]

- c) **Közbenső ítélet:**
  - Az elsőfok közbenső ítéletét helyben hagyja,
  - Az elutasító elsőfokú ítéletet megváltoztatja és megállapítja a jogalapot, az iratokat visszaküldi az elsőfoknak az eljárás folytatására.

Fellebbezés 16. – (másodfokú határozatok 3. – eljárásról)

2. Végzések:

a) hatályon kívül helyező és megszüntető

aa) ha az elsőfoknak nem volt hatásköre

[1. hat. kiv. helyez, 2. elj. megszünteti, 3. áttételt elrendeli]

[C48]

b) hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító

ba) kötelező

bb) lehetséges

„ha **szükséges** az elsőfokú eljárás **megisméltése vagy kiegészítése**, mert az elsőfokú eljárás **lényeges szabályainak** megsértése az **ügy érdemi eldöntésére** kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban **nem lehetséges, vagy nem észszerű.**”

pl.: gah-i perben nem rendeltek az alperesnek ügygondnokot.

DE: **csak akkor, ha a fellebbező** erre hivatkozással kérte a hatályon kívül helyezést!

bc) perfelvételtől – érdemi tárgyalástól

Tehát: hatályon kívül helyezés csak végső esetben!

Mert: ekkor a másodfok **megfosztja** az elsőfokú határozatot a joghatásaitól **ÉS** lényegében **elhalasztja** az érdemi döntés meghozatalát.

Fellebbezés 17. – (másodfokú határozatok 4.)

1. **Csak kijavít**, de egyebekben helyben hagy:
  - „azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy ...” [C17.]
3. **Egyezség**
4. **Írásba foglalás (30 nap) után:** II. fok 8 napon belül megküldi
5. **Közlés:** I. fok 15 napon belül kézbesített
6. **Csak hatályon kívül helyezést kér:**
  - de a fellebbezés megalapozatlan:**
    - a) Főszabály [382. §]:
Az érdemmel nem foglalkozik ÉS helybenhagy!
    - b) Kivétel keresetlevelet visszautasító végzésnél:
  - de helyesen indokolja, hogy a keresetlevele befogadható:**
    - ellentétben álló a gyakorolni kért felülbírálati jogkör (eljárási szabálysértés) és a kívánt és megindokolt döntés (befogadás)
    - alkalmazandó a „tartalom szerinti elbírálás elve” [110. § (3) bek.]
  - Lásd: 1/2019. PJE hat.
Alaptörvény „célkutató” jogértelmezési követelménye.